

POSTANOWIENIE

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.Z. i Z.Z.

z udziałem P.M., M.M., P.D., B.S., T.S., W.P.

o ustanowienie służebności drogi koniecznej,

na skutek skargi kasacyjnej M.Z. i Z.Z.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z 11 lipca 2024 r., III Ca 394/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestników postępowania B.S. i T.S. tytułem kosztów postępowania kasacyjnego po 120 zł (sto dwadzieścia) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia wnioskodawcom do dnia zapłaty.

(R.N.)

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców M.Z. oraz Z. Z. od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z 11 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na

czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia SN z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Skarżący wskazali, że „w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Mianowicie chodzi o wykładnię art. 145 § 1 k.c. pod kątem pojęcia odpowiedniego dostępu do drogi publicznej do nieruchomości.”

Nie można zgodzić się ze skarżącymi, że w ramach niniejszej sprawy zachodziła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że za „odpowiedni” dostęp do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 § 1 k.c., można uznać taki prawnie zagwarantowany dostęp, który pozwala właścicielowi korzystać z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem i właściwościami. „Odpowiedniość” dostępu do drogi publicznej jest pojęciem relatywnym i ocennym, w związku z czym decydujące znaczenie w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej mają okoliczności faktyczne konkretnej sprawy, z uwzględnieniem konieczności należytego wyważenia interesów wnioskodawcy (właściciela nieruchomości mającej stać się władnącą) i właścicieli nieruchomości, które mają być obciążone służebnością.

Artykuł 145 k.c. nie jest źródłem roszczeń o ustanowienie służebności drogi zapewniającej łatwiejsze lub wygodniejsze korzystanie z nieruchomości, lecz stanowi podstawę prawną żądania ustanowienia drogi koniecznej (niezbędnej) dla nieruchomości. Natomiast istotne znaczenie dla przyjęcia, że nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 § 1 k.c., ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2024 r., I CSK 219/23).

Ocena, czy nieruchomość ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej zawsze zależy od okoliczności faktycznych konkretnej sprawy, a zatem zasadniczo nie można oczekiwać jednego uniwersalnego rozwiązania w tym zakresie dla innych

nieruchomości nawet o podobnym charakterze, czy przeznaczeniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2024 r., I CSK 1997/24).

Uznać zatem należy, że wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wątpliwości nie uzasadniają jej przyjęcia do rozpoznania.

Według Sądu Najwyższego, nie ma też innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

M.L.

[SOP]